

Till Förvaltningsrätten i Göteborg
via
Länsstyrelsen i Västra Götalands län

ÖVERKLAGANDE

Klagande

Jaktkritikerna

*Jaktkritikerna uppfyller de villkor för talerätt som anges i 16 kap. 13 § miljöbalken.
Jaktkritikerna har talerätt enligt Förvaltningsrättens dom i Luleå, beslut 2017-03-03*

Motpart

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Överklagat beslut

Länsstyrelsens beslut den 15 november 2021 om skyddsjakt efter en järv - Ärendebeteckning: 218-50048-2021.

Saken

Skyddsjakt efter järv, samt inhibition

Forum: 7 g § förordning (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m.

Yrkanden

Jaktkritikerna yrkar att förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet i sin helhet

Jaktkritikerna yrkar jämväl omedelbar inhibition av det överklagade beslutet.

Grunder

Det överklagade beslutet strider mot gällande rätt, se vidare avsnittet Omständigheter.

Det överklagade beslutet strider även mot jaktlagen om att inte orsaka vilt onödigt lidande, i det här fallet drivande hundar mot ett djur som delvis varit van vid människor och kanske besökare med hundar.

Det överklagade beslutet strider även mot en etisk och folklig uppfattning om vad djurparken Nordens Ark huvudsyfte är, nämligen att skydda hotade arter liksom att återanpassa vissa till naturen.

Jaktkritikerna hänvisar till Förvaltningsrätten i Göteborgs dom, den 30 juli 2021 i mål 9058-21 avseende ett skyddsjaktbeslut på bäver, som var taget av länsstyrelsen i Västra Götalands län. Jaktkritikerna överklagade detta beslut och förvaltningsrätten upphävde länsstyrelsens beslut - "förvaltningsrätten bedömde att länsstyrelsens utredning inte getts stöd för att det funnits skäl att besluta om tillstånd till skyddsjakt i detta fall och upphävde länsstyrelsens beslut. Då en prövning av frågorna i målet kan vara till ledning för rättstillämpningen och ha betydelse för framtida beslut om skyddsjakt på bl.a. bäver".

Omständigheter

Allmänt

I 3 § jaktlagen (1987:259) framgår att viltet är fredat och får jagas endast om detta följer av denna lag eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. I 7 § jaktlagen anges att om det på grund av ett viltbestånds storlek finns påtagliga risker för trafikolyckor eller för allvarliga skador av vilt, får den myndighet som regeringen bestämmer besluta om jakt för att förebygga eller minska dessa risker.

Järv återfinns i bilaga 4 i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) över noggrant skyddade arter. Direktivet ska bidra till att säkerställa den biologiska mångfalden genom bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter. Enligt artikel 12 ska det vara förbjudet att avsiktligt fånga eller döda exemplar i naturen, oavsett hur detta görs. Enligt EU-domstolens praxis gäller att undantagsmöjligheterna bör tolkas restriktivt (se mål C-6/04 punkt 111). Det är den myndighet som fattar besluten som har bevisbördan för att förutsättningarna för undantag är uppfyllda (se mål C-60/05 punkt 34), vilket är viktigt att observera. Se även C-674/17.

Enligt artikel 16 får medlemsstaterna - förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus - göra undantag från bestämmelserna i artikel 12 av följande anledningar (såvitt nu är av intresse):

- a) För att skydda vilda djur och växter och bevara livsmiljöer.
- b) För att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten och andra typer av egendom.
- c) Av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet, eller av andra tvingande orsaker som har ett allt över-skuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön.

Förutsättningen för att skydds jakt på järv ska kunna tillåtas är följaktligen att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden. Av 7 § jaktlagen följer grundförutsättningen om allvarlig skada. Om myndigheten inte visat att dessa förutsättningar är för handen är jakten förbjuden.

Järven är en prioriterad art i habitatdirektivet, den är rödlistad i Sverige, som starkt hotad.

I en dom 2021-10-14 avseende skydds jakt på järv bedömde Förvaltningsrätten i Luleå att järvstammens population synes minska och att de preliminära siffrorna ligger på Naturvårdsverkets miniminivå nationellt. Här "upphävde Förvaltningsrätten i Luleå länsstyrelsens beslut på grund av att att länsstyrelsen inte har visat att förutsättningarna för skydds jakt föreligger, varken beträffande kriteriet att förhindra allvarlig skada eller gynnsam bevarandestatus och att förutsättningarna för skydds jakt därför inte var uppfyllda".

I beslutet från Västra Götalands län, står att läsa att "Länsstyrelsen bedömer att det inte kan uteslutas att **järven, som har levt hela sitt liv i fångenskap, har svårt att tillgodose sina behov ute i naturen** och att risken för att hon lider är stor. Länsstyrelsen bedömer att det inte finns någon annan lämplig lösning än jakt. Länsstyrelsen finner därför skäl att medge skydds jakt på en (1) järv".

Jaktkritikerna kräver tydliga bevis för att järven inte skulle ha kunnat tillgodose sina behov i naturen, länsstyrelsen har inte fullgjort sin bevisföring för detta. Järven är en allätande och asätande art vilket gör att Nordens Ark mycket väl kunnat stödfodra järven och därmed underlätta ett infångande i det fall järven Joplin befanns vara utmärkt.

Järven rymde 19 maj 2021 och har uppenbarligen klarat sig mycket bra i det fria.

Den 14 juli intervjuades i GT, Ewa Wikberg, zoologisk chef på djurparken- hon sade att järven Joplin ”verkar klara livet i det fria galant”, men nu låter det annorlunda, nu skall Joplin dö för att hon har fått smak på ett riktigt liv, i det fria!

Nordens Ark är en djurpark som skall bevara utrotningshotade arter, då är det mycket motsägelsefullt att man ansöker om skydds jakt som kan innebära dödandet av en individ, som är genetiskt värdefull för arten.

På Nordens Arks hemsida kan man läsa följande:

”Djuren i parken fungerar som en ”räddningspopulation”. För en del arter kan djur födas upp och sättas ut i det vilda för att förstärka den lilla population som finns kvar”. Den situation som nu har uppstått med järven, Joplin, borde istället kunna bli ett gott exempel på just detta – alltså att hon kan berika populationen, samt på håll studeras från Nordens Ark.

SVT rapporterade den 10 januari 2018 om att ”Nordens ark avlivar friska renar” och den 7 november 2013 kunde man i flera olika medier läsa att ”Nordens ark avlivar samtliga vargar”.

Nordens Ark ska vara rädda om sitt anseende – så att människor i fortsättningen ska ha förtroende för att djurparken bedrivs på ett etiskt riktigt sätt.

Vidare skriver man på hemsidan att ”Vi riskerar att förlora tre fjärdedelar av jordens arter om inget görs och vi behöver kraftigt öka naturvårdsinsatserna för att bevara hotade arter. **Bevarandeprojekten är ryggraden i Stiftelsen Nordens Ark viktiga arbete med att bevara hotade djur**”.

När en ”bevarandeorganisation”, som Nordens Ark själv vänder sig till länsstyrelsen, som vi uppfattat det av tillgänglig dokumentation, och begär att ett av deras skyddsvärda djur, inte endast får infångas utan också riskerar att dödas, då stämmer djurparkens grundsyften dåligt med detta motsägelsefulla handlande/beslut.

Dessutom skall jakt tillåtas även på natten med hjälp av jägare och drivande hundar, enligt länsstyrelsens beslut.

Jaktkritikerna anser detta vara djurplågeri, särskilt i fallet med en individ som delvis tvingats vara nära människor som instängd i hägn. Det är för vilken lekman som helst självklart att ett uppbåd med människor och hundar under så lång tid - självklart är ett värre öde än att försöka överleva i det fria. Om det sedan är en symbolisk omöjlighet för Nordens Ark att acceptera, måste man sluta att påstå att man vill återanpassa djur till naturen. Detta är en viktig framtidsfråga.

Har Nordens Ark den etologiska insikten om ”sina” djur, som man bevisligen haft hållna i hägn på så nära håll, är det ytterst anmärkningsvärt att man vill utsätta järven Joplin för jakt med drivande hundar och jägare. Har man på Nordens Ark kunskap om hur jakt med drivande hundar, lösa och med helt andra hundraser numera i Sverige, så kallade packhundar och hundar av plotthundstyp? Den utmärkande egenskapen för den nya typen av rovdjurshundar är just deras jaktaggressivitet mot bytet. Plotthundar är uthålliga sprinters och bilder i jaktpressen lovordar deras jaktvilja, som i vissa fall innebär att hundarna förgriper sig på viltet enligt den kritik jägare själva debatterat i bl.a. Svensk Jakt; jägare som insett det oetiska med den sortens jakt och som jämför det med #metoo rörelsens ursprung,

nämmligen tystnadskulturen. Tystnadskulturen inom jägarkåren vad gäller oetiska jaktmetoder som kanske inte heller nått länsstyrelsens öron.

Ska Jaktkritikerna och allmänheten, Nordens Arks besökare, utgå ifrån att Nordens Arks ansvariga har kunskap om detta när man vill ha ett beslut med jägare och hundar för att riskera offra järven Joplins liv?

Har man överhuvudtaget övervägt vad det innebär för järven Joplin i det fall hon skulle fångas utan att avlivas därefter? Den vetenskapligt belagda PTSD som vilda djur får efter jakt av människor finns att studera i ibland annat Smithsonians Magazine, August 17, 2021 (www.smithsonianmag.com/science-nature/do-wild-animals-get-ptsd). ”Do Wild Animals Get PTSD? Many creatures show lasting changes in behaviour and physiology after a traumatic experience”.

“Do animals suffer from post-traumatic stress?” (<https://www.bbc.com/future/article/20210827-do-animals-suffer-from-post-traumatic-stress>)

Vi råder länsstyrelsen ska sätta sig in i vad en sådan jakt innebär för järven. Länsstyrelsen har redan förhastat sig när det gäller skyddsjaktbeslut; som på kort tid i stället ådrog sig folkstorm i form av protestlistor och engagemang från en stor djurrättsorganisation som Djurens Rätt, när man dödade en familjeförsörjare i en bäverfamilj som försökte skydda sitt habitat. Vi anser att länsstyrelsen noggrant även borde sätta sig in i det beslut länsstyrelsen i Skåne tog om dödande av en svanhane, vilket samlade en stor allmänhet i flertalet överklaganden, liksom från föreningen Jaktkritikerna med erkänd talerätt. Svanen dödades snabbt – men förvaltningsrätten ansåg senare att länsstyrelsens beslut var felaktigt, dvs kommunen i Malmö hade begått ett fel som mycket riktigt drabbade även honan och äggen/ungarna som han försvarat.

Vi menar att länsstyrelsen ska uppmana Nordens Ark att ta till den expertis som finns för alternativa metoder att fånga in järven Joplin. Med så mycket statliga medel som utgår för att märka och studera helt vilda rovdjur i Sverige, så finns också kunskapen och tekniken som krävs i det här fallet. Vi menar att länsstyrelsen slentrianmässigt använder jakt som en ”metod” för att lösa det problem som faktiskt Nordens Ark ska ta ansvar för. Det ska vara veterinär närvarande vid både fällfångst och eventuell sövning. INTE jägare med hundar.

Vi menar att Nordens Ark istället ska ta tillfället i akt att värna sin verksamhet och låta järven Joplin bli en äkta och levande symbol för att man verkligen räddar sina djur. Nordens Ark måste inse att jägare som vill jaga rådjur utan konkurrens hellre ser en död järv i trofébältet.

Vi menar att länsstyrelsens beslut inte uppfyller högt ställda krav för jakt, vilka alla ska vara uppfyllda, för att jakt ska kunna tillåtas på en strikt skyddad art med stöd av de undantagsbestämmelser som finns i nationell lagstiftning och som ska tillämpas i ljuset av EU:s art- och habitatdirektiv. Det finns inte olägenheter i länet som kan motivera eller försvara beslutet om licensjakt. Vidare har andra lämpliga och samtidigt realistiska lösningar inte prövats.

Jaktkritikerna begär att Förvaltningsrätten i Göteborg återkallar Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut och begär omedelbar inhibition.

Handläggare:

Margareta Sturemyr

Vice ordförande

Eva Stjernswärd

Styrelseledamot